

12.05.2017 № 161 / ПР / 10/04-36-12-01-16

ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ

щодо оподаткування податком на додану вартість грошових коштів, помилково зарахованих контрагентом на поточний рахунок підприємства у разі їх повернення на рахунок контрагента у п'ятиденний термін.

Згідно з п.п. «а» та п.п. «б» п. 185.1 ст. 185 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року №2755-VI зі змінами та доповненнями (далі – ПКУ) об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до ст. 186 ПКУ.

База оподаткування ПДВ зазначених операцій визначається у відповідності до ст. 188 ПКУ.

Визначення термінів «постачання товарів/послуг» наведене в п.п. 14.1.185 та п.п. 14.1.191 п. 14.1 ст. 14 ПКУ, а саме:

постачання послуг - будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелектуальної власності та інші нематеріальні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення певної дії або провадження певної діяльності;

постачання товарів - будь-яка передача права на розпорядження товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду.

Згідно із п.п. «а» і «б» п.187.1 ст.187 ПКУ датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Тобто, якщо між підприємствами існують договірні відносини щодо постачання товарів/послуг, то на дату надходження коштів на банківський рахунок у платника податку відповідно до ст. 187 ПКУ виникають податкові зобов'язання з ПДВ.

Разом з тим згідно з Інструкцією про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженою постановою Національного банку

України від 22.01.2004 № 22 із змінами і доповненнями, помилкове списання/зарахування коштів - списання/зарахування коштів, унаслідок якого з вини банку або клієнта відбувається їх списання з рахунку неналежного платника та/або зарахування на рахунок неналежного отримувача.

Відповідно до ст. 6 Указу Президента України від 16.03.1995 № 227/95 «Про заходи щодо нормалізації платіжної дисципліни в народному господарстві України» зі змінами та доповненнями підприємства незалежно від форм власності мають повертати платникам у п'ятиденний термін помилково зараховані на їхні рахунки кошти. Якщо власник рахунку не повернув у зазначений термін помилково одержані кошти, то їх повернення має здійснюватись у загальному претензійно-позовному порядку.

Тобто, грошові кошти, помилково зараховані на поточний рахунок підприємства, не підлягають оподаткуванню ПДВ у разі виконання наступних умов:

- відсутність договірних відносин між суб'єктами господарювання,
- повернення коштів у встановлений для таких випадків 5-денний термін.

Враховуючи зазначене, якщо договірні відносини щодо постачання товарів/послуг між суб'єктами господарювання відсутні, то отримані неналежним отримувачем кошти, які повернуто у встановлені терміни, не підлягають оподаткуванню ПДВ.

Зазначена позиція ДФС України викладена на Загальнодоступному – інформаційно – довідковому ресурсі «База знань» в під категорії 101.05.

Враховуючи вищенаведене, у разі відсутності договірних відносин між суб'єктами господарювання та повернення помилково зарахованих на поточний рахунок коштів у встановлений для таких випадків 5-денний термін, податкові зобов'язання з ПДВ у Підприємства не виникають.

У разі якщо договірні відносини щодо постачання товарів/послуг наявні, на дату надходження коштів платник податку, відповідно до п.201.1 ст.201 ПКУ, зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) у встановлений ПКУ термін.

Разом з цим, ст. 192 ПКУ передбачено порядок коригування податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ.

Відповідно до п.192.1 ст.192 ПКУ якщо після постачання товарів/послуг здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи наступний за постачанням перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів/послуг особі, яка їх надала, або при поверненні постачальником суми попередньої оплати товарів/послуг, суми податкових зобов'язань та податкового кредиту постачальника та отримувача підлягають відповідному коригуванню на підставі розрахунку коригування до

податкової накладної, складеному в порядку, встановленому для податкових накладних, та зареєстрованому в ЄРПН податкових накладних.

Розрахунок коригування, складений постачальником товарів/послуг до податкової накладної, яка складена на отримувача - платника податку, підлягає реєстрації в ЄРПН:

постачальником (продавцем) товарів/послуг, якщо передбачається збільшення суми компенсації їх вартості на користь такого постачальника або якщо коригування кількісних та вартісних показників у підсумку не змінює суму компенсації;

отримувачем (покупцем) товарів/послуг, якщо передбачається зменшення суми компенсації вартості товарів/послуг їх постачальнику, для чого постачальник надсилає складений розрахунок коригування отримувачу.

Тобто, якщо між підприємствами існують договірні відносини щодо постачання товарів/послуг, Підприємство на дату зарахування коштів на поточний рахунок повинен нарахувати податкові зобов'язання та скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в ЄРПН у встановлений ПКУ термін.

Одночасно, на дату повернення коштів Підприємство повинно скласти розрахунок коригування до податкової накладної та зменшити податкові зобов'язання після реєстрації його в ЄРПН.